

Жаш Лемко

РІК I.

Ч. 2.

Львів, 15 січня 1934

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1'— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Навертаються до хлібороба.

Перед війною і в перших роках по війні, всі держави дбали найбільше про те, щоби в них було якнайбільше фабрик і щоби добре ишла торговля. Задля такої опіки росли фабрики, купці свободно торгували й багатіли. Все те діялося в місті. Тому будувалися тутки величаві камениці, прекрасні вулиці, залишні дороги. В місті видко було багатство і достаток.

Село всі оставили більше самому собі. Жило воно своїм тихим життям. Багатством і розвитком не могло наздігнати міста. Тому зістало далеко позаду нього. І так місто дуже скоро розбудовувалося, росло, а село стояло в місці, ба навіть ішло взад. **Між містом і селом не було рівноваги.**

Зі села йшли великими юрбами до міст на заробітки. З нашої Лемківщини плили попросту ріки народу до Америки, де осідали головно по фабричних містах. Далеко краще були, наколиб такі люди пішли на схід, до східногалицьких міст і там старалися собі заложити чи склепик, чи найти якусь інакшу роботу. Або по просту, щоби осідали таки в містах на Лемківщині, як Сянік, Риманів, Дукля, Жмігород, Горлиці, Грибів. Лише ті люди мусілиби міцно триматися свого народу і своєї віри. Малиби ми тепер у тих містах своїх купців.

Вернім до того, що ми зачали. Село вилоднювалося, а місто перелоднювалося. Так було десятки літ. Аж дійшло до катастрофи (нешастя), якої ніхто не передбачив. Тим нешастям є теперішна криза і безробіття.

Доперва сьогодні під тягарем ли-

холіття, пригадали собі головачі призабуте село і ріллю, живительну народів. Зачинають завертати з дороги. Бачимо, як нині деякі держави живо заопікувалися рільничим станом. До них належать: Німеччина, Італія, Франція і Мадярщина. Ті держави стараються мати в себе досить свого власного збіжжа, щоби не спроваджувати з заграниці й платити за се великі гроші. Краще, най ті гроші остануть дома. Італійський диктатор

Мусоліні хоче навіть поселити на ріллі міських безробітних, щоби в той спосіб зменшити число безробітних. Знова гітлерівський уряд видав закон, яким дуже високо підносить селянський стан. Як дотепер німці дбали найбільше про міщанство, так тепер то само можна сказати про селянство. Мадярщина хоче запровадити навіть примусову селянську організацію, щоби всіх селян згуртувати і тим робом дещо поправити їх долю.

За тими державами напевно підуть і інші. Може настануть країні часи для селянина.

Чому в Данії нема біди?

Є ним мала селянська держава, Данія. Там йде до щораз кращого. Чистий дохід данського селянина з одного морга побільшився від тамтого року 4 рази, то є, зрос від 7 корон до 29 корон. Данці то розумний народ. Неграмотних там не має. Цілий край, то одна велика кооператива. По містах є коопераційні фабрики й коопераціви, в яких купують товарі сільські коопераціви. Яйця, масло, молоко, худобу і все, що пригаєдується на господарці збуває данський селянин через свої коопераціви.

До того дійшли Данці через свідомість і освіту. Науку набувають у школах і народних університетах. Данські народні університети є то кількамісячні курси. Вчать на них всього, що повинен кождий до життя знати. В Данії завівся гарний звичай, що кождий дорослий хлопець і дівчина кінчати народний університет. Такий звичай запровадив у Данії засłużений епископ Грундвіг.

Задля того Данці дуже мудро газдують, що навіть дають собі раду з крізою. А треба знати, що край іх бідний. Не має там ані вугля, ані заліза, ані нафти. Все те мусять спроваджувати з заграниці. Зате є свідомі, освічені й тримаються міцно разом. З книжкою і газетою не розстаються ніколи. А то найбільше значить. Можемо собі з них брати примір.

Данці не мають також тої негарної привички, щоби проклинати поганими словами. Не ображають один другого. Живуть у великій згоді. Не крадуть. Там, коли хтось щось згубить, а другий знайде, то не ховає до кишені, лише віддає до найближшого громадського уряду. Пошкодований приходить і забирає собі. Або такі річи, як молоток сокира, пила, можуть цілими днями лежати на дворі. Ніхто не вкраде.

Донедавна було таке й на нашій Лемківщині. По війні погіршилося. Мусимо подбати, щоби знова не

треба було боятися, коли остане в полі коса, чи »бабка«, або граблі, що хтось возьме.

А що найважніше, то мусимо остро тримати наші діти й карати.

коли не дай Боже котре принесе щось чужого до хати.

Про Данців будемо ще писати.

* * *

—о—

Що таке „жовта небезпека“?

Азія то найбільша частина світа. Більша, як Америка. Живуть там також найбільші народи на світі, а саме: 450 міліонів Китайців, 350 міліонів Гіндусів, 80 міліонів Японців. Більше, як половина всього людства живе в Азії. Тільки одні Японці мають сильну державу. Також Турки під проводом розумного президента Кемаля-Паші доходять до сили. Найбільші числом Китайці й Гіндуси покищо дуже слабонькі. Гіндуси є під пануванням Англії, а Китайці вічно тільки сваряться між собою і воюють одні проти других. Там де двох беться, третій користає. Тим третім є Японці, Американці й західноєвропейські народи. Але Гіндусів веде до волі іхній провідник Ганді, який для добра своєго народу кілька разів накладав на себе добровільну голодівку. Знова Китайці під загрозою Японії також доходять до розуму і скоріше чи пізніше прийде між ними до згоди.

Якщо Китайці й Гіндуси дійуть до такої досконалості, як Японці, можуть залити цілу Європу, як мо-

ре, як перед 700 літами Татари знищили Державу наших князів. І знова найбільше потерпівши наш народ, наша земля над Дніпром, бо ми найблище дої Азії.

Страх Європи перед Азією зоветься »жовтою небезпекою«, для того, бо майже всі азійські народи є малайської раси, то є, мають жовту краску лиця, як наши цигани.

Зараз в Токіо, в столиці Японії, відбуваються наради організованої молоді держав Далекого Сходу. Ту нараду скликали молоді Японці.

ПИШТЕ, що ся Вам найліпше подає в »Нашім Лемку« и про що ищи радилибисте писати.

* * *

Висилайте передплату и порадте свому кревному, знайомому и сусідови, щоби сой запренумерував »НАШОГО ЛЕМКА«.

*»НАШ ЛЕМКО«
то найтуньша газета!
Не написляйтесь, лем зараз висилайте передплату!*

Карпликової щистя.

Понесло Мариньча Корпликової полуценок ґазді, бо ищи лем заглікалися зарі, як зяв топірча, тай пішов за Кошариска окремсувати ялиці. Сама си покормила борнулю, вицверкала, спражила молоко, кусцюк лишила Васьови, кет верне зо чколи — няйби посербав. Замела пак хижу, заложила сінечка баранчикам, няй не банують за матірьов. Отєрла скоріцько жмінку лену, навила на Ганусину кудівку, заоначила гарді мотузком; піде прясти на вичірки, не будуть ключити пряджі парібци — пся пара. Віздрілася ищи пак чогоска на хижу, тай побіжала.

Хотів звідатися ей штоси нон Мотилів Штефан, ци може дакус пошпасувати, кой она гонориста, ани ся не піздріла — мат реку свою Морцю — няй си ей смотрит — а не за чужим дає позір. Ищи дахто допискат ґазді — на суту! бреверию!

Ішла и чула з далека, як гдаря-

ли топори, як тріщали підоначени ялиці. Шептала си пацерик. Онцко і било од самого свиту. В хижі, кой заоначувала воду г челюстях, мало не загасила полін, пакзас, як посувала кочергом дирва г пецу. Гварила пацерик, а думки приходили ей заєдно на тямку, а она співанка, што так любив слухати Лешко, кет парібочив ищи — »Ой, ищим не палила г пецу, а лем ся сами дирва ярят, ищи ем не любила, а уж на мя гварят! Ріжной ся плятало по голові — час платити секерацію, гкупити дакой підвальнячка, няйби лем било на пряджу и на передновок на тиндиричанку.

Скрутила на Кізіхребтик, мало не згибла зо страху, як рявкнув з гори котриска, а грани — води — ратунку! — біжай борзенько ойже, лет Марин, бо небога-ялиця придушила Лешка!

—о—

Лежав пак голотник Лесьо ківка неділь, воятив по ночных, покрятало му гет ногу г костях. Дихтор позоначував шиткою драничками, овив ногу, якоска неясучо. Але

Чому Муссоліні

може женитися?

»Італійці мусять бути сильною нацією (:народом:)». Так каже італійський диктатор Муссоліні. Між іншим він добачує ту силу в великом числі уродин. Він доказує, що чим більше дітей приходить на світ, тим більшу силу має народ. Для того видав навіть закон, яким назначує великі податки на всіх парубків, щоби їх змусити до женячки. І ось одного дня змовилися парубки в Італії й кілька десятирічників пар стануло під вінець. Кромі того назначує великі нагороди матерям, що мають богато дітей.

В нас, наколиб так давали нагороди, то не старчилоби грошей.

Таке саме запроваджує Гітлер (провідник Німців) в Німеччині, те саме Франція. (У Франції на 1000 річно приходить на світ 1 дитина, у нас — 26)!

У чому ж тут криється сила народу? — спитаєте. Трошки подумаймо, а зараз стане нам ясно. Знаємо зі щоденного життя, що більше смутиться той газда, що не має зовсім дітей, як той, що їх має богато. Правда, клопоту має більше, але хата не порожна, є руки до праці, буде кому старости діловати. Вправді трафляється й та-

кет принесли з попівства дакой-шилиякою масти, висповідався Лесико на смерть, тодіка пішло му, як з водиці. Як пригріло любше сонічко, ходив, шкуглінтов уж о кривули по обисцю, рядив покус желізівя до яри. Припакувала му пак педа за ногу, пінязі з каси — за то, що лежав и штобиси загмирів брез зиму, кой било го не пооначило г лісі.

Хижочку си змайстрував, як ладу — з комином — з виглядами до саду, бо она по небіщиках збаршніла и дос му ся дала го знаки, кой лежав потовчений, она курна! Гкупивси нову запряж, приодів Мариньча за фрасунок, бо го обходила и діти, кой му не жалували води. Ищи си приобіцяв, кой му дав Панбіг такої щистя, піти на Зелени Съвата на Манастир з офіров, гкупитси богородицю на голову и кус сукнить до гуньки, бо сеси гераки, кабатя никус —нич не стоять, зябне г них челядня.

Ю. Т.

ке, що дітей богато і всі мають власні газдівства, а на старість батьки мусять поневірятися по чужих порогах. Здається, що тут і батьки дещо завинили, що зле виховали своїх дітей. Може все тільки сварили, тай сварили своїх дітей, а не виховали в пошані й любові до себе?

Далі знаємо, що коли нам все набільшується, росте, а не маліє, тоді чуємося вдоволені, певніше себе, а навіть якісь сильніші. Не відко зморщиків на нашому чолі, а частіше засяє усмішка на нашому лиці. Тішимося, коли нам все зародить, худібка здорово ховается, діти виростають на чесних людей.

Так само думає й Муссоліні, як добрий господар Італії.

Він собі так міркує: Дійде до того, що Італійцям буде дуже тісно жити в ріднім краю, щоби могти вижити на рідній землі будуть краще промишляти, як використати земні скарби і сили природи, яких ще чоловік не визискав, як слід. Кождий буде працювати, якщо хоче жити. Не буде таких, що занадто працюють, ані таких, що не мають що робити.

Наколи так кождий Італієць буде думати й працювати, збільшиться богаство краю. Так в невеликій Італії буде міг жити великий італійський народ, який на довгі віки зуміє втримати свою незалежність, якщо буде мати добрих провідників.

Те саме можна сказати й про нашу лемківську закутину. Кожде село, кожда хата здається перелюднена. Не має де виїхати на заробітки, бо граници позамикані. Не треба тим дуже журитися. Не має злого, щоби не вийшло на добре. Так і з нами. Будемо вирубувати ліси, прятати каміння і в той спосіб побільшувати собі поле під управу. Далі будемо братися до осушування мокрих лук і за якийсь час дійде до того, що зникнуть всякі неужитки, ріжні охаби, мочари, а з кожного кусника землі будемо мати хосен. Остануть хиба потоки й дебри, до яких ніяк не годен приступити.

»Наш Лемко« все буде дораджувати, щоби не покидати власної землі й не іти корчувати ліси десь в Аргентині, або в Канаді, тільки те саме робити в себе вдома.

Будемо дуже тішитися, коли люди будуть іти за нашою порадою.

Просимо також писати до нас, як ви знова задивляєтесь на ту справу. Ми дуже цікаві почути вашу думку.

З НОВИМ * * * ДРІКОМ

Помайбі на щастя на здоровля на том Новий Рік!

(Новорічні жичиня Гриця Маринди).

Помагайбі на щастя, на здоровля на Новий Рік!
Так Гриц Маринда до вас всіх мовит:
Помагайбі на здоровля и щастя,
Штобися вам вшитко вело од гнеска,
Дівчатам и хлопцям на довги мясниці,
Штоби час лем сходив на музиці,
По кожде дівча, што вінець носит,
Най приходить по сго іноший,
Най ся оддают стари і молоди,
Най сой кождий вибере до подоби.
Бабам при куделях, аби ся файні пряло,
А и потім при кроснах не рвало.
В стайні, най ся ховаг худоба, коні, ягнята,
А х кучи най виростаю тусті пацята,
Бо то єдиний доробок бідного газди,
Ой, без того мусівби гнеска пропасті!
Дай Боже, штобисте мали тілько пшениці,
Як г мори ест піску и соленої водиці,
Штоби ся вам грушки адже на вербі родили,
А пінязі, нейби вам сами до хиж приходили.
Штоби фура дров коштувала 50 золотих
І штобисте їздили по дорогах не тогих!
Най вам довги повирастаю до нульки,
Най ся гродять барс гарди бандурки!
Най вам старчит паши аж до яри,
А г роботи най не буде ни хмари,
Штобисте щесливо сой поярували,
Звезли сіно і гарде зерно вижали.
Дай Боже, штобисте великий сад мали,
А г нім з ваших улиїв пчоли бреньчали,
Най меду г вас буде без міри,
До іджиня, на продай повни фіри,
Штобися вам все доїли корови,
А на пасвиках випасали груби воли,
Дай Боже того часу діждати,
Як Народний Дім кожде село буде мати,
А г нім читальня, и саля, кооператива,
Деби ся наша славна молодь сходила!
Дочекайме щасливо другого Року Нового!
За тог час, штобисте полюбили «Лемка Нашого».

Таки тө жичиня од серця
Вашого друга

Маринда Гриця.

14. січня 1649 року наш гетьман Богдан Хмельницький, по славних побідах над ворогами України, віжджає як побідник до Київа. Його витав з великою радістю цілий український народ з митрополитом на чолі. Про ту славну но-

дію говорить широко наша історія, а український маляр Івасюк намалював величавий образ, який представляє той візд. Часопис »Народня Справа« розіслала відбитку того образу на стінному календарі 1934 р.

Наш перший передплатник

Першим передплатником «Нашого Лемка» є добродій Полиняк Стефан родом з Котова, повіт Новий Санч.

У Львові живе вже 4 роки. Працює в гарбарні на Болоню.

Дня 4. січня 1934. р. перед відіздом у рідні сторони на час зими добр. Полиняк Стефан вступив до

Адміністрації «Нашого Лемка» й заплатив піврічну передплату. Чрез те став першим нашим передплатником. На нашу просьбу обіцяв нам прислати свою знимку, яку помістимо у нашій газеті.

Першому нашему передплатникові з Новим Роком бажаємо всього найкращого!

Лемківський Музей в Сяноці

В Сяноці є лемківський музей. Сут г нім зібрани вшитки старі річи, з Лемківщини, що юж вишли з ужиття, або затрачуються, як стара чуга, ждинський капелюх, старий деревляний плуг, деревляни колеса і т. д. Дотепер є юж там зібраних 3681 таких, як по вченому зовеся, експонатів. Такий

музей є барс потрібний. В нім, як в зеркалі можна видіти нашу минувшину. Для того кождий, хто має деякий цікавий старий предмет, най го не нищить, а передасть до лемківського музею.

Так само, як хто коли буде в Сяноці, най зайде до того музею.

Словаки невдоволені.

Всіх Словаків є 3 і пів міліона. Перед війною жилося їм дуже зле. Були під Мадярами, які їх немилосерно кривдили. Забирали їм майже все, що змогли запрацювати в поті чола, та на силу хотіли їх переробити на Мадярів. Не позволяли видавати книжки і газети словацькою мовою. Заборонили в школах учити по словацьки. По війні поліпшилося Словакам, але не зовсім. На просьбу Чехів підписали з ними угоду й приступили до будови чесько- словацької держави. На підставі тоді угоди, Словаки мали дістати автономію, щоби могли жити у чесько- словацькій республіці, як у власній державі.

Та Чехи не тримаються умови й не хотять дати Словакам обіцяної автономії. Непускають їх до високих урядів, не дають стільки шкіл, кілько треба. З того Словаки дуже невдоволені. Оснували собі політичну партію під проводом священика о. Глинки, щоби в організований спосіб домагатися своїх прав. Роблять віча і демонстрації. Та все те мало помогає, бо Чехи виарештували словацьких провідників і далі заводять свої порядки.

Чехи успокоюють Словаків пустими словами, кажуть, що їм краще жити, коли будуть вважати свою батьківщиною, не саму лиш Словаччину, але цілу Чехословаччину. Однак гарними словами Словаки не вдоволяються й жадають далі автономії.

Така сама автономія (самоурядування) належиться і Закарпатській

Руси на підставі угоди великих держав (Франція, Італія, Англія, Америка, Японія) з Чехами в Сен-Жермен по скінченню світової війни.

* * *

Столітні люди.

На південні від сербських земель, де почалась в 1914 р. світова війна, в якій погибло багато наших родаків-приятелів, лежить країна Греція. З Греції прийшли наші прадіди в 988. р. християнську віру. В частині тоді грецької держави, в Македонії, (як наш край ділять на Лемківщину, Поділля, Підгір'я, Полісся, Волинь і інші) — так і Греція є поділена на провінції — які разом творять одну грецьку державу) — є положене мале село Вербаж. Є там тепер понад двісті столітніх людей, які виконують всіляку працю на рілі й мимо того чуються сильними та здоровими. Не думаймо собі, що живуть »по панцьки«! Причиною того довгого віку є чистий-твердий і здоровий воздух, як в наших горах. Хати мають виблени, як сніжок, худібку чисту, як ласички, їдять прості страви, а головне п'ють вони багато чистого, квасного молока, не люблять мяса, бо не є добре для здоров'я й тому живуть так довго.

Т.

Основою праці кожного чоловіка повинна бути тревала думка — ясної долі ріднього краю.

Філія Карпатського Лещетарського Клубу. Дня 4. грудня 1933. року засновано в Сяноці філію К. Л.К. Таке спортивне товариство барс потрібне на Лемківщині. Спайдистих гір у нас дос. Лещета (треба говорити лещета, не нарти) може собі кожний сам зробити. З ізди на лещетах можна мати не лем забавку, але і пожиток. Можна ходити на полювання, пересуватися через гори на друге село... Лем треба найперше добре навчитися возитися. Як хто не знає, а хотівби одразу сміло пущатися, то легко може прити на каліку. Найперше треба навчитися на маленьком горбочку, а потім можна й більшої гори спробувати.

Як посылати гроші на чеки?

Щоби не платив передплатник за посылку грошей на газету, посилаємо в газеті поштові чеки. Такий чек — (складанка) має три частини: перша ліва, зелена — то є посвідка вплати (потвердження) — другі дві — а саме середуша — доказ вплати і крайня права — біла — то доказ впису. Чеки треба писати, виповнювати виразно! чорнилом — після пошт. приписів латинськими (польськими) буквами. Написане не перечеркувати і не поправляти, (чи то писати — бо як нас бачуть — так пишуту!).

Першу — найширшу частину, дає пошта тому, хто посилає — дас гроші; другу і трету, лишає. Шле потім нам середушу — щоби ми знали, кому висилати газету, а трету задержує собі на доказ впису.

Є часом, що вислав хтось гроші а ми не одержали їх, тому ховати треба відтинок з почати, коли зажадаємо числа, дня і місяця надання грошей, щоби ви діставали точно вашу газету.

Адміністрація «Нашого Лемка».

Гітлер не хоче слави.

Німецький канцлер Гітлер приказав повалити пам'ятники, які вже йому повставали вдячні Німці й залишив ставити собі за життя нові.

Бермеся до пасічництва.

Г попереднім нумері описали ми коротко того, що нам долігає, нашу штоденну біду.

Тепер будеме дальше писати, якби хоць кус позбітися тих болячок, що нам допікають.

Наше життя в горах може дуже поліпшити **пчільництво**. Маме до того вшитко під руками. Шеллякого квітя г нас дос. О дошки тіж не так тяжко, як на долах. Майстер тіжик найдеся, барже х кождій хижі. Попрітом треба нам знати, що наш гірський мюд все найдорокший, бо уживають го не леш до їджиня, але и на лікарство. От і тепер го Львові кільограм гречаного меду коштує лем 2·30 зол., а гірского — 3 зол.

До пчіл треба забератися зараз, тепер г зимі. Не одкладати на літо. Неоден може юж нераз мислів о тім, але може не знає, як забратися до роботи. Найперше треба сой прихтувати дошки. На токо, найліпше надаєся зима. Єст санна, легко привезти кльоца, і дати по-різати на дошки. На улиї найліпши є сухи дошки, але як сут сорови, не трудно о сухи. Зрештою у кожного найдеся дакус су-хих дощок бодай на два улиї. Можна б тіж замінити г дакого, що має юж сухи.

Як маме дошки готови, то юж дуже значит. Потім треба піти при-здрітися дагде на улиї. Х кождім селі єст бодай оден газда, що має пчоли. До нього треба піти і по-обзерати вшитко докладні, що єст х середині г улию. Наши газдове на Лемківщині уживають г більшій части старих славянських улиїв. На-

ши улиї сут не конечно добри, бо за мало дают річно меду. Найліпши сут американски, варшавски, або українски (Дадана). Як ся робити улиї, можна довідатися з пасічничих книжок. Найліпша пасічнича книжка зовеся „Поступове пасічництво“. Можна єй дістати г Адміністрації „Нашого Лемка“. Коштує 7 зол. Єст то велика пасічница книга. Вартоби тоту книжку спровадити до читальні чи кооперативи, або штоби кількох в селі поскладалося на ню. Г ній єст шитко докладні описане, яки улиї найліпши, як що, де і коли робити коло пчіл.

Але, як х селі не є читальні чи кооперативи, або не найдеся тілько, штоби хотіло сой спровадити тоту книжку, то можна братися до пчільництва і без книжки. Товди треба добре обіздріти улий і добре позвідуватися того, що має пчоли, що робити. Не надумуймеся довго, лем зараз бермеся до роботи. Зима єст і на токо, щоби помисліти. Потім г літі буде вшитко готове. Як юж єст улий, то хпів шитко.

О пчільництві будеме г „Нашім Лемку“ часто писати, бо то барс важна справа. В горах може ся нам добре оплатити. Пчільництво може нас гарді двигнути з кризи.

В справі пасічництва, видрукуєме з охотом кождий допис з Лемківщини. Просиме красні наших чесних пчелярів писати до „Нашого Лемка“, як їм иде з пчолами. По містиме аджик фотографію красной пасіки.

— о —

кермешу. Г єднім моїм рукаві несе пероги, г другім повно хліба. Так то било. А тепер що? Найже сой возме перогів до рукава од герка, або од куртки. Най спробує. З мене знаются сміяти тоти в райтках, а я била до ршитого — и до убору и за сковорік. И прикри-тися мнов можна било файні, як того зашла потреба.

Тепер, як вийдете г зімі на яр-мак, то якби не пейси и горбати носи, трудно билоби познати, кот-рий наш, а котрий жид. Вшигки єднаково поуберани. Перше било ліпше. Презто, що наш лемко но-сив мене, свою, гвасного виробу чугу, здалека можна било познати, що го наш, крещений чловек. А тепер през тоти якиси райтки, пуми, герки, куртки, ци як їх там. А най того вшитко фрас возмє!

Небило то, як давна чуга з торічками.

Кой ня не носят, нябі мя хоць дали до лемківского музею х Сяноці на памятку! Найби люде зна-ли, як то давно лемки ходили!

Чому пече в грудях?

Нарічуть люди по наших села-х, що як настає зима, пече їх в грудях, дерев в горлі. Натомість кажуть, що в літі не мучить нікопо така слабість.

Певно, що різка зміна воздуху, зима причинює більше ріжних недух. Зло ціле однак походить від страви, яку споживає село в зимі, а також душний, вогкий воздух по хатах ділає погано на ціле людське тіло.

Через споживання одноманітної, тяжкостравної — страви, яка и так має в собі подастаком ріжних ква-сів, виділюють часті нашого тіла, як утроба, селезінь богато гіркови-ня, яке дістаеться до жолудка або часом через стіни кишок до крові, тоді відбивається гірко, приходить богато слизи до уст, горло пече, мучить цілими дніми. Вживають деякі на се — п'ять соду — прозу з оцтом. Хвилево помагає, за який час відбивається ще гірше. Тому повинні господині подбати, щоби була страва ріжнородна, вартісна, чиста, добре зварена. І так борш, жур, кеселиця, ворянка, левеш, яб-чанка, сливянка, капуста з піхotoю — фасолею — горохом, вареним або праженим бобом, квасний хліб, пе-рестояла бульба — бандурка то страви, які мають богато квасу і шкодять потім. В зімі маємо на-слі мало молока, для того треба іду-ладити так, щоби була як найменше терпка, а за то давати більше товщів, не буде мучити нас зага.

Стара чуга ся скаржила.

Стара, запорошена чуга вісіла на клинъци х коморі и так перед самом собом ся жалувала.

— Тільким роки хоронила люд-ске тіло перед студеньом дой-джом и снігом, а тепер так мня по-невірают. Колиси вісілом на ві-шалі, або на клинъци в хижі. Би-ло мі тепло. А тепер мушу мер-знути поневіряна х темній и сту-деній коморі. Порох мя обсів и хапаються мя молі, що юж мі ся одривають тороки.

— Ой, били то добри тоти дав-ни часи. Нераз, як мня взяв хлоп на рамена, як ишов до церкви, то такем на нім парадувала, що лем тороки колисалися од ліва до права — міх, мах, — цвик, цвик. — Але то било за Франц Йосська,

а гнеска — вісиши на клинъци ищи тобов поштуркують, ищи ся з тебе насміхают. — О, стара чуга, вітром підшита, гварят. — Ой ви, бортаки не знате, що я вартам, що я в своїх рукавах ріжной добрятини переносила.

Нераз вертав хлоп з міста, а я г руках несла повно палюнки, але такої файнай оковитки. Не такої пакудної кропчиска, що дує человека й палит му кишки, яку гнеска людиско пе. Йой на що то юж тоти люде зишли? Мене не носят, а паскудном жидівском кропком ся заливают.

Аж ся молодша роблю, як сой припомяну стари, добри часи, як мнов ищи ся приодівали. Таке ся трафляло. Вертали газда з бабов з

Будуть обезпліднювати.

Гітлерівська влада в Німеччині видала закон, силою, якого будуть обезпліднювати всіх недорозвинених умово і непоправних пияків, бандитів, злочинців, так мушчин, як і жінок, щоби не могли видавати потомства. Тому обезплідненню ма-

безробіття, (бо кождий буде мусів заплатити за операцію).

Деякі німецькі газети домагаються, щоби так обезпліднити всіх німецьких Жидів. Пишуть, що за 50 літ не були в Німеччині, ані одного Жида.

лоби підпасті 400 тисяч людей. В той спосіб хочуть Німці уздоровити свій народ, заощадити на коштах удержання шпиталів для умово хворих, зменшити число злочинів, та зискати гроші на поборювання

Німецькі суди вже покарали кількох злочинців так, що зробили їх неплідними. А роблять таку операцію окремим світлом, яке забиває родючі клітини чоловіка і не шкодить його здоровлю.

Господарські пригадки.

На дворі звичайно тепліє, менше тисне мороз возять обірник на гори, де, не годен „до оначити“ воза в літі

Вивезений обірник треба добре втікати, щоби як найменше парував; прикрити ялиною — „чатиням“, щоби не розношав вітер листя, солому з нагромадженого обірнику. Ніколи не розвозити обірнику по полі, де лежить ще сніг.

Обміркувати завчасу, де будемо сіяти зерно, де буде бульба — „комперики“ а де лишити „на гряди“ — лен-коноплі. Сіяя набути вже тепер, приладити як найбільше, буде багато пряжі, будуть і „нагавки и напліча“ — не будемо видавати гірко запрацьований ґрайцар за підлу — фарбовану шмату.

Перебирати насіння; хто не має млинка а віє омолочене зерно, повинен піти до сусіда перепустити через млинок, бодай то зерно, яке буде сіяти. Не буде в полі гірчиці, хабазя, бурянів. Насіння гороху, бо бу вичистити від вовчків, щоби не сіяти — садити зерна, яке має в середині яєчка тих шкідників.

Не давати ніколи тільким коровам мерзлої бандурки ані бураків-карпелів, бо через таке може скинути плід корова. Водити корову до просового бугая, отелиться в жовтні, буде дойтися цілу осін — зиму. Поїти корови, телятка все дві години по кормі, встоялою водою.

Дбати, щоби було тепло, свіжо

в стайні, бо чим тепліше, тим більше дає корова молока і скоріше тоді ростуть телята. Як зимно в стайні корова єсть більше, і затримує для захорони своєго тіла такі частини корму, які мала би дати в формі товщі — „омасти“ з молоком. Вівцям давати частіше сіль з сущеним вівсом. давати пити вар.

Відлучувати малі ягнятка; давати їм з почагку водою проріджене молоко, трохи надробити черствого хліба; поробити драбинки на сіно — яке подавати чисте — дрібосеньке. Скорі навчаться їсти, небудуть бавувати за вівцями. Як є сонце гнати вівці в корчі — люблять ощипувати конарики — прутики лісових дерев.

Ходити треба в поле, пильнувати, щоби заметіль — зав і не вилігували озимини. Конечно треба крушити коньом — боронами завії — замерзки, щоби дихала озимина — воздух дохлив, інакше готова вимерзнути.

В саді стручувати сніг з дерев, уважати, чи заяці не роблять шоди — затулити соломою — терням овочеві деревця. Непотрібні бігуні — молодники втяті. Подбати, зладити зернятка овочеві. Читати багато, вчитися — бо як без Бога ані до порога, так без науки — не зрадиш з порожнього хліба ні муки!

Т.

Чи йде до кращого?

Світова торгівля збільшилася на 12 процент.

„Нашому Лемкови“ з Новим Роком.

Вітай «Наші Лемку» в щасливу годину,
Жебис освітив лемківську країну
І мав півязи, як води в потоці.
В тім новім році!

Ми ждали твого, «Наш Лемку», приходу,
Бо нам не веде каламутив воду
Бо нас уж шитки, хтіли ци не хтіли,
За піс водили.

Тот нас до ліса, іон до біса водит,
А кождий шельма лем нас вічні зводит,
А жеби котрий дав руку, як брату,
— Вибачте, свату!

Яксме почули новину зо Львова,
Же там уж для нас газета готова,
Тосме з радості, що речі, не знали,
Лем тихо ждал.

І гнес ми взріли ту дивну новину:
О, ти «Наш Лемку», ти наш рідний сину,
Сій зерно правди на наши загони,
Ми бєме в дзвони!
Гр. Марусин.

Залізничне нещастя, якого ще не було.

На самий латинський Святий Вечер сталася у Франції під Парижем така велика катастрофа, якої ще не було, відколи люди їздять залізницями — (около 80 літ). Сталося то нещастя в ночі під час великої мраки. В темряві наїхали на себе два поспішні поїзди. Згинуло у тій страшній катастрофі 230 людей, а 300 страшно покалічилось. Ціла Франція носить жалобу.

З дотеперіших залізничних катастроф, найбільша сталася в Альжирі в Африці 1932 р., в якій згинуло 120 осіб.

Перед Новим Роком дістали ми від наших Читачів і Прихильників з Лемківщини і з інших закутин нашого краю, дуже новорічних желань. Дуже красно й сердечно за них дякуємо і від себе бажаємо їм з цілого серця щастя, здоровля и «шиткого» найліпшого.

Дай Боже нам всім діжати щасливо другого Нового Року!
Редакція «Нашого Лемка».

* * *

Прийшов дідич до млина и питає за мельником. Жінка каже, що пішов заставити воду. «А то щасливий чоловічок — повідає дідич — я хочу заставити село и не можу, бо жди не хочутьнич дати — а він навіть воду заставляє! —

НОВИНКИ

— Уважайте на гроши. Появилися фальшиві 5 і 10 золотівки. Від правдивих ріжняться тим, що є трохи легші й глухо дзвонять.

— Вибух земного газу. В Яслі в домі Лязаревича вибухнув в півниці земний газ. Поранилися дві особи, а цілий дім розвалився.

— Наші прарабки воювали. В Рожиськах біля Скалати розкопали старинну могилу. Знайшли кістяк жінки з мечем в руці й раною на черепі, мабуть від топора, якого уживали в 11-ім століттю. То свідчить о тім, що давно наші жінки управляли воєнне ремесло.

— Уважайте при рубанню дров. Осип Скрипник, робітник в Бориславі, рубав дрова. Одно поліно вдарило його в голову так сильно, що вбило на смерть. При кождій праці, треба бути обережним, бо «стереженого пан Біг стереже».

— Першим українським друкаром у Львові був Іван Федорович. Від його смерті минуло в грудні мин. роки 350 літ.

Федорович жив в часах, коли так званою Люблінською Унією, Литва й ціла Україна перейшла під владу Польщі.

— Орел з Фінляндії залетів до Почаєва на Волині, де осів з перевтоми. Мав привязану до ноги коверту з листом. Зробив до 1000 км. дороги.

— У Варшаві вичислили, що кат Бравн повісив 300 людей за півтора року і заробив по 100 зол. від кожного страченого.

— Бідні мали щастя. Де? У Франції. Один вбогий мельник виграв на лотерії 5 міліонів франків (1,750.000 зол.), а двох безробітних, що вже втратили надію на поліпшення долі виграли по одному міліонови франків (350 тисяч зол.). Як на нинішні часи — гарні гроши.

— Війна в Полудневій Америці. Болівія воює з Парагваем. Вже поглягло 1000 Болівійців, а 13000 дісталося до парагвайської неволі.

Народні пявки

На нашій землі, як в себе дома,
Засіли люде бриль!
Сруль, Мошко, Іцко, Хая і Шльома,
Ци знаете, хто то? — жив!
Торгують жиди на Лемківщині;
А ти Лемцюнью роб!
На виштих роблят газди, газдині,
Бо Лемко добрий хлоп!
Мало доходу мат з той роботи,
Бо цілий рік лем піст...
І ніт радости, сами клопоти,
Жид його працю іст...
Лемко бандурки іст і варянку,
Лем на Великденъ кобаси кус,
А жид з росолом хлипат різанку,
Або печену гус!
Бо жиди розум і хитрість мають,
Жида не продаст николи жид!
Ta іщи Лемки іх поперают!
Ци то не шкандалъ, ганьба і стид?

Ст. Вархоляк.

РІЖНЕ Й ЦІНАВЕ

»Найбільше в світі військо«.

Межи Францією і Еспанією є малесенька самостійна республіка **Андорра**. Має всього 30 сіл і 5240 мешканців. Та маленька держава має власну «армію» в склад якої входить 6 жовнірів і 5 офіцирів. Теперішній начальник «вождя» тої «армії» давніше був по званню заганячом ослів та рівночасно суддею. Андорра має вже 1115 літ. За неї вічно сваряться Франція й Еспанія.

Край, де не їдять бараболь.

Турецькі купці, що торгують бараболею аж просили свій уряд, щоби приказав Туркам істи бараболю, бо ніхто там не хоче її істи. А в нас часом і «бандурки», бракне.

Навіть там зима.

На пустині Сагара в Африці, де в літі такі великі спеки, що не годен бoso на землі стояти, впали сніги. Такого там не памятають найстарші люди.

Шлюб через телефон.

Один американський інженер взяв шлюб через телефон зі своєю судженою в Швеції. Він є в Новім, а вона в Старім Краю.

* * *

Японці кажуть у своїх приповідках: »Не говори жінці, якби навіть привела на світ з тобою дев'ятьох синів — твоїх душевних тайн«.

ДОПИСИ. Свіржова руська пов. Ясло.

Свіржова руська, пов. Ясло. Наше село чевелік. Має виштих 60 номерів, грути маме кепски престо не є і нас богатих. Барже з кождої хижі од нас суть в Гамерці. Але не о тім хочу писати.

Хочу написати, як наше село представляється під культурно-освітнім обглядом.

Наше село збудив до нового життя бывший наш управитель школи п. Звірік Осиф. За його стараньем перед кількацією роками одограла свіржівська молодіжь перше, як село-селом представлення «Бабській бунт». Пан Звірік вихован від одно покоління. Дуже х селі ся змінило, як молодіж, що вишла з під його рук, дішла х селі до голосу. Зачалися х селі помали інтересувати і справами, що виходять поза сільське гаїдство. Зачали читати книжки і газети. Потім заложили кооперативу. Дуже труду коштує декотрих людей тата кооператива, але науку мають шкітки чисни баре велику. Потім при кооперативі оснував Семен Гандяк Аматорський Гурток, який дав кілька надцет гарних представлінь.

Свіржова руська за кілька років баре змінилася і поступат дальше наперед. Г літі мин. року свідома свіржівська молодіж заложила х селі читальню Просвіти ім. Тараса Шевченка. Староство г Ясло не затвердило. Пішов рекурс до Воєводства х Кракові.

Побудували тіж х селі гарду деревляну школу. Іщи невикінчена, бо тяжки часи, не откель взяти гроши, а ту помочи одніакль.

Найбільше діяльни х селі сут: Гандяк Михайло і Коваль Василь — кооператори, Василь Судик м. д. »Нар. Справи« и Гнат Баволяк — голова чит. »Просвіта«.

Свіржівський.

ПРОСИМЕ наших чесних читачів пробувати штонебуд писати, дялаке оповідання, пн вершок, або допис про ваше село, як знаєте, так просиме писати. Нераз на селі трафляються талановити люди, що гарді і мудро пишут. Ми з великим вхотом видрукуємо. Як буде баре красне, то вишлеме гарду книжечку в нагороду.

Редакція »НАШОГО ЛЕМКА«.

Вибори до міських рад

Дня 10. грудня мин. р. були вибори до міських рад у містах Східної Галичини. Всіх радних вийшло 2036. З того вибрано 186 українців, поляків з »одинки« 1469, з других міст 147, а жидів 239. Ми рільничий народ. Мало нас мешкає по містах. Заледви 2.3 процент. Наші міщани ще не зорганізовані. Про інші причини малого числа радних не можна писати.

БІРЖА

Платили у Львові, дні 11. 1. 1934.

ГРОШИ.

1 долар ам.	565 — 566
1 „ канад.	563
1 мільрейс браз.	0·50
100 чеських корон	25·50 — 26 —
100 фр. Франків	34·90 35
1 нім. марка	211
ЗБІЖКА (за 100 кг.)	
Овес	7·75
Ячмінь	10·50
Жито	14·75
Пшениця	19 —
Горох пільний	16 —
Лен	40 —
Вика чорна	10·50
Лубін синій	7·50
Конюшина	140 —
Макух льняний	19 —
Грис життій	7·40
Грис пшеничний	8·25
Цибуля	14·00 — 16·00
Чосник	30·00 — 32·50
Гриби за 1 кг.	12·00 — 18·00

ДЕРЕВО.

1 сяга букова	76·—
1 сяга ялова	38·—

* * *

Хто добре почав, той має за собою половину зробленої праці.
(Римляни)

Там, где вороги цілі віки засівали й годували на нашім полі кукіль і болиголов, де земля зерном тих бурянів занечищена і отроєна, там їх зразу не винищиться! Довгої там, запопадливої треба управи і з любовю, щоби нива лиши здорове зерно родила.

Держись своєї національності, тої старої липи, котра шуміла коло твоєї рідної хати над снами твоого дитинства. Знай, що та спільність крові, мови, історії і звичаїв найлекше добуде на яву дрімучі в людині сили, найлекше із найліпшим вислідом причинюється до їх дозрівання і плідного примінення.

Подав Б. З.

* * *

ЩО РОБИТЬ ДОБРА ГАЗДИНЯ?

Не купує ніколи горівки, бо палюнка шкодить здоровлю та кишенні. Не вадиться з мужем, але відраджує йому курити, бо від дутану исується воздух в хижі, який шкодить на груди малим дітям. Гроши, які мала дати на палюнку і на дим, складає; посилає на газету, або ховає в касі кооперативи; купує гарду книжочку діткам. Сусідам і газді радить передплатити «Нашого Лемка», щоби учитися і завести в себе достаток.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпалти — за 1 мм. на 1-ну шпалту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

ПОСМІЙМЕСЯ КУСЦЬОК

Іване, ци не виділи ви моєго коня?

»Ба якже — видів!«

А де він пішов?

»Ба — кой єм ся го не звідав!«

— о —

Чого ти так кричиш хлопче?

»Бо мя мама били«.

А за що?

»Бо я кричав«.

— о —

Учитель: Кілько є п'ять менше п'ять?

Васьо: П'ять менше п'ять — буде оден.

Учитель: Зле. — Маєте в дома гусята?

Васьо: Є, реку — маєме!

Учитель: Як маєте пятеро гусят, і пятеро продадуть мама, кілько лишиться?

Васьо: Стара гуска!

— о —

Циган.

— Но, що ти юж певно перевстав циганити?

— Ніт!

— Но, а що робиш, як дакому мусиш повісти правду?

— Наперекір бесідую.

* * *

Добрий лік.

— Но, як, виздоровіла ваша жена?

— Виздоровіла.

— Ци доправди дохтор поміг?

— Де там дохтор! Я казав для ньої зробити груну, а она ся настрашила тай встала.

ЛЕМКО НА СЛУЖБІ.

Наймив мазур лемка косити луки.

— Подъ, — пада мазурка, — фригній барсцу, пудеж ген за гурецке жонць лонке.

Лемко, поснідавши, каже:

— Ненаручно, реку нести вам обід г поле, дайте зоначу го.

Газдиня подала полуценок:

— Кей ксеш, то се везь.

Косяр зів полуценок, подумав і рече:

— Далисте сніданок і полуценок, дайте кет лем и вичерю.

Думає мазурка: а то дурний лемко, поїсть все й буде косити о голоді.

Лемко, зівши вечеру, набив си люльку покурив та повідає:

— Ну, тепер лем реку, добрачі вам шитким. По вечері идуть поредни газдове спати, а не до роботи.
(»Комар«).

Пошта

Вл. М. П. Корчин. Ваш «Сон» не піде. Не такий дідько страшний... «Страшного гостя» передали ми до «Н. Ч.». Пишіть більш реально.

* * *

П. Галь З. Малих календарів не друкуємо. Пишіть, що цікаве в горах.

* * *

Ст. В. Бороблик. Дякуємо за прислані адреси. «Пявки» ідуть.

* * *

Катерина Т. зі Син. Пишете, що вам син погиб на війні (1919 р.) з большевиками. Ізба Скарбова, Краків, признала вам ренту ще в 1930 р. але через заздрість (Ред. темпоту!) ваших сусідів — здергано виплату.

Одначе на підставі розпорядку з 30-го жовтня 1933 р. Вістник Законів, ч. 96. — який каже, що тим родичам, яких син погиб на війні — а удержував їх за своєго життя, належиться рента — тимбільше вам, бо як пишете — маєте три морги гірського поля — невдачного. Тому повинні ви виступити подання до Ізби Скарбової в Кракові через старосту в Сяноці — о нове зbadання вашого маєткового стану — подаючи число послідового письма Ізби Ск.

Нинішне число «Нашого Лемка», декому

висилаємо, як окажове. Просимо почтовими складанками вислати передплату, найрадше на цілий рік.

Передплата на цілий рік

всього — 3.— зл.

, , , пів року — 1.80 „

, , , чверть року — 1.— „

Адреса: «Наш Лемко»
Львів, вул. Руська 18.